

Verplichtingen van de commandanten

Pilootdepartement: Ministerie van Landsverdediging

Werkdocument 07

I. TOE TE PASSEN BEPALINGEN

A. Rechtsgrond

1. Internationaal recht

Het eerste Aanvullend Protocol bij de Conventies van Genève voorziet in zijn artikel 87 dat de Staten zich ertoe verbinden aan hun militaire commandanten de nodige richtlijnen te verstrekken opdat zij:

- a) enerzijds de inbreuken op het recht van de gewapende conflicten waaraan hun ondergeschikten zich hebben schuldig gemaakt, zouden verhinderen, beteugelen en aanklagen (artikel 87 alinea's 1 en 3);
- b) anderzijds, er zich zouden van vergewissen, dat die ondergeschikten de vereiste kennis ter zake bezitten (alinea 2 van hetzelfde artikel).

2. Nationaal recht

- a) Wet van 16 april 1986 houdende goedkeuring van het Aanvullend Protocol bij de Conventies van Genève van 12 augustus 1949 inzake de bescherming van de slachtoffers van internationale gewapende conflicten (Protocol I) (B.S. 07-11-1986);
- b) Wet van 14 januari 1975 houdende het tuchtreglement van de Krijgsmacht (B.S. 01.02.1975);
- c) Strafwetboek en militair strafwetboek;
- d) Wetboek van strafvordering, artikel 29.

B. Analyse van de te nemen maatregelen

1. Het militaire commando moet het gezag en de disciplinaire bevoegdheid hebben die het in staat stelt te voldoen aan zijn verplichting de schendingen van het recht van de gewapende conflicten te voorkomen, te beteugelen of aan te klagen.
2. De kennis van de ondergeschikten berust hoofdzakelijk op een ruime informatie en vorming ter zake naargelang hun niveaus van verantwoordelijkheid (zie werkdocument nr. 3).

Dat doel kan worden bereikt door:

- a) het opstellen van een doctrine voor de toepassing van het recht van de gewapende conflicten die zou terug te vinden zijn in handboeken, reglementen en richtlijnen voor de Krijgsmacht;
- b) het verwerven van kennis door het onderwijs in de verschillende militaire scholen en opleidingscentra, aan de hand van een eenvormig leerplan, dat voortgezet en aangepast is aan de respectievelijke verantwoordelijkheden en behoeften van elke militair;
- c) een concretisering van dat onderwijs door het opstellen van operatieplannen en door de uitvoering ervan zowel in tijd van vrede als in geval van gewapend conflict (toepassing en controle).

De raadgevers in het recht van de gewapende conflicten die deel uitmaken van de Krijgsmacht (zie werkdocument nr. 3), zullen meewerken aan de uitvoering van die maatregelen.

3. De door de ondergeschikten verworven kennis van het recht van de gewapende conflicten moet regelmatig door de militaire commandanten op elk echelon worden getoetst.

II. BETROKKEN DEPARTEMENTEN

Ministerie van Landsverdediging.

III. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Nihil.

IV. STAND VAN ZAKEN

A. Reglementen

1. Reglement A1 - Reglement over de gerechtelijke dienst - bevat:
 - De samenvattende lijst van de inbreuken - waaronder de oorlogsmisdaden.
 - De verplichting om de bevoegde gerechtelijke overheid in te lichten (zie wetboek van strafvordering - artikel 29).
2. Reglement A2 – Tuchtreglement - bevat de volgende bepalingen:
 - Een bevel moet wettelijk zijn en mag niet leiden tot het plegen van een misdaad of een wanbedrijf.
 - Een bevel mag niet worden uitgevoerd wanneer deze uitvoering kennelijk het plegen van een misdaad of een wanbedrijf kan meebrengen.

Verplichtingen van de commandanten

- De militairen moeten alle dienstverplichtingen vervullen die hun worden opgelegd door onder meer de Conventies van Genève en de aanvullende Protocollen.
 - De meerderen zijn verantwoordelijk voor de eenheid die hun wordt toevertrouwd alsook voor de goede werking van de dienst. Zij zijn eveneens verantwoordelijk voor de bevelen die ze geven en oefenen hun gezag uit met correctheid.
 - De meerderen zijn verantwoordelijk voor de door hun ondergeschikten veroorzaakte ongeregelheden, wanneer deze zich hebben kunnen voordoen wegens hun nalatigheid of hun overdreven inschikkelijkheid.
 - De meerderen kunnen strafrechtelijk of tuchtrechtelijk aansprakelijk worden gesteld voor wanbedrijven begaan door een ondergeschikte indien ze niet alle maatregelen hebben getroffen om dat wanbedrijf te verhinderen, een halt toe te roepen of te bestraffen.
3. Het reglement DGJM-REG-ACCINC-001 (Werkwijze bij ongevallen en incidenten), de specifieke procedure ACOT-SPS-DOCREP-ONXQ-001 (Notificatie van ernstige gebeurtenissen) en de SOP Ops nr. 15.1.1 (Procedure in geval van gebeurtenissen die lichamelijk schade (met inbegrip van overlijden) en/of schade aan derden veroorzaken tijdens buitenlandse zendingen) en Ops nr. 15.1.2 (Vaststelling van een inbreuk tijdens een buitenlandse zending) bepalen nader de door de militairen verplicht te eerbiedigen gedragslijnen wanneer zij kennis nemen van een wanbedrijf of een misdrijf en tijdens het gerechtelijk onderzoek dat hierop volgt.
- B. Het AO-J/815 van de Generale Staf bepaalt het algemene kader waarbinnen het onderricht van het recht van de gewapende conflicten bij de Krijgsmacht wordt georganiseerd. Het wordt met instructiehandboeken aangevuld. Defensie werkt aan een nieuw “Vormingsconcept inzake het recht van de gewapende conflicten en de inzetregels”, een document dat het AO-J/815 zal vervangen. Zie hieromtrent werkdocument nr. 4 over de verspreiding van het recht van de gewapende conflicten.
- C. Iedere cursus over het recht van de gewapende conflicten voor officieren en onderofficieren omvat een les, die gewijd is aan de plichten en de verantwoordelijkheden van de commandanten (P I - artikelen 86 en 87 lid 3) en aan de beteugeling van de inbreuken op dit recht.
- D. De militaire commandant, op ieder verantwoordelijkheidsniveau, moet de kennis toetsen van zijn ondergeschikten tijdens commando-inspecties, oefeningen en manoeuvres.
- E. Commandanten kunnen strafrechtelijk veroordeeld worden indien een misdrijf gepleegd werd door een ondergeschikte, bij gebrek aan kennis over de inbreuk op het internationaal humanitair recht.
- F. Een gegevensbank met de teksten van de conventies over het recht van de gewapende conflicten die door België geratificeerd werden is online beschikbaar op de website van DGJM.

V. VOORSTELLEN VAN BESLISSING

- A. Bijwerken van het Reglement A1 door nader te bepalen welke de ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht zijn.

- B. Defensie werkt aan een nieuw “Vormingsconcept inzake het recht van de gewapende conflicten en de inzetregels”, dit document zal het AO-J/815 vervangen. (zie werkdocument nr. 4)
- C. De genomen of aan gang zijnde acties volgen en controleren op hun uitvoering.

VI. LAATSTE BIJWERKING

Maart 2016

VII. DATUM VAN GOEDKEURING DOOR DE ICHR

13 December 2016

VIII. BIJLAGEN

/